

Recensie Hoe te leven ★★★★★

donderdag 15 september 2022 Schouwburg Noord Bert Hertogs

Foto: [Karolina Maruszak](#)

In Hoe te leven houden Herwig Ilegems en Johan Petit een verkiezing om de levenswijsheid der levenswijsheden te vinden die de kwaliteit van het leven verbetert. In drie rondes stellen zij elk een levenswijsheid voor waarrond ze een eigen verhaal weven. Nadat het publiek de twee, die elk twaalf minuten spreektijd krijgen, gehoord heeft, mag het stemmen. Aan publieksinteractie dus geen gebrek wat deze productie subsidies opgeleverd zou hebben. Zo blijven er drie levenswijsheden over die het opnemen tegen elkaar in de grote finale. Na de pauze is het de beurt aan drie toeschouwers die elk hun verhaal mogen koppelen aan een van de overgebleven levenswijsheden. Daarna volgt de ultieme stemronde en gaat iedereen naar huis met de wijsheid der levenswijsheden, nadat er zich een collectief progressief katholiek moment uit de jaren '70 plaatsgevonden heeft in de zaal. Het publiek houdt dan de handen van elkaar vast, en spreekt vervolgens de woorden uit van wat dé levenswijsheid der levenswijsheden geworden is. Toen ik mijn rechterhand in die van de maatschappelijk programmatrice van de Roma mocht leggen, voelde ik niet alleen verbondenheid door mijn klamme handje stromen maar ook dat plots al mijn zonden vergeven waren.

'De bedoeling van deze avond is ernst.' Herwig Ilegems stelt het onomwonden nog voor de twee de eerste wijsheid op ons los gelaten hebben in Schouwburg Noord, de (ver)fijnste schouwburg van't stad, die Petit en Ilegems hadden gekozen om er hun try-outs en première te laten plaatsvinden. Dat je het een en ander wel kan oefenen met een beperkt publiek maar toch nog voor verrassingen kan komen te staan, merkten de twee gedurende de avond waardoor er toch nog plek was voor wat (zelf)humor.

Groot was onze verbazing dat de twee onze verwachtingen voor Hoe te leven wilden counteren door 15 euro cash terug te geven aan alle toeschouwers. 1 euro van de ticketprijs hielden ze daarbij in als administratiekost. Het idee om de toeschouwers hun geld terug te geven was dat ze deze avond aan ons wilden geven. Als wij van onze kant na de twee en een half uur durende voorstelling (inclusief pauze) het gevoel hadden dat we iets gekregen hadden, werden we uitgenodigd om iets terug te geven. Die 15 euro bijvoorbeeld, zodat we betaald zouden hebben.

'Het is weliswaar geen verdienmodel' stelde Petit terecht die opriep dat mensen (zoals ondergetekende) die een vrijkaart hadden gekregen geen 15 euro zouden aannemen. Wat ie weliswaar mogelijk over het hoofd zag, was dat mensen die beroep gedaan hadden op het kansentarium, slechts 4 euro betaald hadden, en dus mogelijks ook geld konden verdienen door hun actie.

Hoewel wij het idee genegen zijn, ook bij het Kaaitheater zie je ticketprijzen die variabel zijn, in functie van de toeschouwer en volgens het systeem 'geef wat je ervoor over hebt', is wat Marthatentatief! hier uitspookt niet geheel zonder financieel risico. Het feit dat de laatste rijen niet eens bankbriefjes in hun richting zagen komen, voorspelt niet veel goeds of de rekening van Hoe te leven op het einde nog wel zal kloppen. Hoewel gulle mensen ook meer konden teruggeven, bijvoorbeeld 50 euro zodat ze daarvoor een fiscaal attest konden ontvangen en dat konden aftrekken bij hun volgende belastingaangifte, denken we niet dat veel toeschouwers voor deze gulle optie gekozen hadden. 'Hou jullie in stilte bezig' klonk het nog toen Petit vaststelde dat het doorgeven van het geld een stuk langer duurde met 430 man in de zaal dan met 70. Die uitspraak, die verwijst naar het schoolse leven, zou ie in het tweede deel overigens nog eens herhalen.

Niet zelden hoorden we de twee terug gaan naar de tijd toen ze nog naar school gingen. Vooral in de verhalen van Herwig leek dat de rode draad. Hoe ie gelogen had als kind tegen zijn ouders door te slaan op een kwikthermometer waardoor die 41 graden koorts aangaf terwijl hij helemaal niet ziek was om zo niet naar school te hoeven moeten gaan. Maar vooral, hoe die leugen danig uit de hand liep wanneer ie naar het Elisabeth ziekenhuis in Turnhout werd overgebracht naar het hoogste verdiep waar geen enkele of toch nauwelijks een patiënt van terugkeert, kregen we te horen. En dat allemaal omdat hij een van de drie zoemers moest zijn in het koor.

Herwig was blijkbaar ook het type dat wel wat uitstak in de klas door grappige opmerkingen te geven waardoor hij niet zelden 5 bladzijden straf moest schrijven. Omdat de andere leerlingen niet zouden gaan denken dat ie daardoor inbond, gaf ie wanneer er zich weer een kans voordeed niet af, wat hem soms tot 20 bladzijden op een dag opleverde waarbij hij elke letter in een andere kleur moest schrijven. Maar een van strafste wapenfeiten moet toch geweest zijn dat ie zich ooit verstopte in de kast tijdens een les, en moest zien aan te voelen wanneer het moment daar was om er uit te komen, niet te vroeg (want dan zou het verrassingseffect voor de leerlingen er af zijn) maar ook niet te laat (voor het belse signaal). Timing is dan ook alles in de comedy. Tenslotte heeft ie het in een derde verhaal over hoe hij heeft leren kijken toen ie op Herman Teirlinck zat om op basis daarvan de acteur te worden die hij nu is. Albert Einstein citeert ie daarbij ook met: 'Kijk diep in de natuur en je zult de dingen beter begrijpen.'

Interessant om vaststellen tijdens Hoe te leven is hoe verschillend de vertelstijl van Ilegems en Petit is. Daar waar Petit, zoals we hem kennen, zich soms dreigt te verliezen door een zijsprong, een bijgedachte, uit te werken waardoor je als luisteraar soms verloren loopt in zijn gedachtenkronkels maar uiteindelijk toch steeds samen met hem weer de weg terugvindt zijn Ilegems' vertellingen rechtlijniger, consistent en daardoor makkelijker te volgen. Toch moet gezegd dat ik slechts voor één wijsheid die de finale haalde, stemde. De uiteindelijke winnaar vond ik maar niets wegens te voorspelbaar en vooral véél te melig.

De eerste twee verhalen van Herwig vond ik sterk, en het laatste van Johan. Dat komt wellicht omdat mijn grootouders op Linkeroever woonden. Hoe die laatste theatermaker de Beatrijslaan beschrijft wanneer ze met hun fietsjes naar het Galgenwiel rijden terwijl het zevert van regenen waardoor ze kletsnat werden wat uiteindelijk geleid heeft tot een van de zotste dingen ze ooit met de Martha's gedaan hebben, een voorstelling in open lucht in de winter, met griezilverhalen rond een open haard terwijl 75 mensen in een put met enkele planken boven hun hoofd zaten te wachten tot het hun beurt was om de voorstelling te zien, is iets waar je ook al was je er niet bij moeiteloos een beeld van kan vormen. Alles is mogelijk kortom. Herwig vult Johans verhaal daarbij ook aan, ook nu met een quote

van Einstein: 'Logica brengt u van A naar B. Verbeelding brengt u overal.' Het vat het onderhoudende
Hoe te leven helemaal samen in twee zinnen.

< Bert Hertogs >